

СЕЛСКА БИБЛИОТЕКА № 5.

БАЛАБАНОВЪ Т. НИКОЛА

НАРОДНА МЪДРОСТЪ

СОФИЯ, 1928.

БАЛАБАНОВЪ Т. НИКОЛА

НАРОДНА МЖДРОСТЪ

ВАНДАНОВА И НИКОЛА

НАРОДНА МЪДРОСТ

СЕЛСКА БИБЛИОТЕКА

№ 5.

ИЗДАВА

МИНИСТЕРСТВОТО НА НАРОДНОТО ПРОСВЕЩЕНИЕ

Българскиятъ народъ има много пословици, поговорки и мисли. Въ тѣхъ е вложена насъбрана отъ вѣкове опитность и житейска мждрость. Едни, а тѣ сж повече, се знаятъ и се употрѣбаватъ отъ цѣлия народъ. Но сѣ пакъ, не сж малко и ония, които се знаятъ и се употрѣбаватъ само въ нѣкои краища. Истина е, има доста сборници съ пословици, поговорки и мисли, но тѣ сж толкова прѣснати, че мжно може човѣкъ всѣкога да ги намѣри.

За да съставя тая книжка азъ използвахъ всички познати до сега сборници. Тукъ моята цель е много скромна -- да поднеса на читателитѣ на Селска библиотека нѣщо отъ най-хубавото изъ народната мждрость.

А

Ако влизашъ съ празни ржце въ кжци, не се смѣтай за мжжъ.

Ако би всѣка муха медъ брала, брѣмбарѣтъ би набралъ най-много.

Ако би се яло, не би висѣло.

Ако би слушалъ Господь псетата, отъ небето сомунѣ бѣха завалѣли.

Ако врачка познаваше, за себе си би познала.

Ако гледашъ съ едно око, ще те гледатъ съ две.

Ако всичкитѣ магарета носѣха самари, самарджиитѣ щѣха въ златни паници да ядатъ.

Ако гори на съседа ти кжщата, тичай да гасишъ твоята.

Ако Господь слушаше магаретата, нѣмаше да има самари.

Ако е мжчно да се говори, не е мжчно да се мълчи.

Ако е сила силовита, не е вѣковита.

Ако е той магаре да те ритне, не ставай и ти магаре да му върнешъ.

Ако е тревата покосена, не е изкоренена.

Ако идешъ, ще ти дойдатъ.

Ако излѣжешъ единъ пжтъ, не те вѣрватъ довѣка.

Ако има въ кошарата, ще има въ попарата.

Ако има въ паницата, ще има въ лѣжицата.

Ако искашъ да познаешъ човѣка, дай му властъ.

Ако искашъ свършена работа, свърши си я самъ.

Ако късно съмва, рано ставай.

Ако на Коледа нѣма бѣло, на Гергьовдень нѣма зелено.

Ако на малко дете давашъ всичко, що иска, ще те накара да му снемешъ месечината.

Ако не би съ молба, опитай съ борба.

Ако не видишъ злото, не познавашъ доброто.

Ако не посѣнешъ, нѣма да жънешъ.

Ако не си отвѣдилъ душманинъ, нѣма да го имашъ.

Ако не хранишъ котки, ще хранишъ мишки.

Ако нѣмаше тъмница, нѣмаше да е мила свѣтлината.

Ако рано мръква и ти рано лягай, ако рано съмва и ти рано ставай.

Ако ржка дава, а сърдце не дава, нищо не става.

Ако всѣкой самъ се не харесва, всички биха се издавили.

Ако се увалашъ въ трицитѣ, ще те изядатъ свинитѣ.

Ако се не учи, не може да се научи.

Ако си келявъ, не стой гологлавъ.

Ако си ми годеникъ, не си ми домовникъ.

Ако си постелешъ, ще спишъ на меко.

Ако си помагаме единъ другъ, и Господъ ще ни помага.

Ако си се разпралъ на едно мѣсто, гледай да се закърпишъ, докато не си се разпралъ на друго мѣсто.

Ако слушашъ хората, можешъ да ловишъ по море зайци и по гора риби.

Ако съмъ черенъ, не съмъ циганинъ.

Ако настъпишъ на змията опашката, ще се обърне да те ухапе.

Ако ти се свиди маслото, не става сладка кашата.

Ако харчишъ повече, отколкото печелишъ, щешъ-нешешъ, ще осиромашеешъ.

Ако човѣкъ не може да бжде личенъ и богатъ, уменъ и честенъ може.

Ако хванешъ за приятель камилджията, прави високи порти.

Ако хлопашъ на чужда порта, и на твоята ще хлопатъ.

Ако хулишъ хората, ще нахулишъ себе си.

Акълъ море, умъ бръсначъ.

Арамията и ноце гледа, но и отъ сѣнката си се бои.

Атоветъ кога се ритатъ, магаретата ядатъ по-хубаво сѣно.

Б

Баба знае всъкакво хоро да играе.

Баба си знае бабешката.

Бащина благословия кжца гради.

Бащина благословия сина крепи.

Бащина клетва кжца запустява, майчина домъ изкоренява.

Бащино огнище, топло пепелище.

Бащина поука, синова сполука.

Бащата отъ челедь тегли и отъ челедь добрува.

Безочливъ човѣкъ скоро затваря вратата и на най-голѣмото
приятелство.

Безъ време гостъ, отъ турчинъ е по-лошъ.

Безъ гайда веселия, гола неволия.

Безъ дъно крина, празенъ хамбаръ.

Безъ здраве нѣма богатство.

Безъ книга човѣкъ е като слѣпъ.

Безъ мжка нѣма наука.

Безъ пушка на ловъ се не ходи.

Биволъ въ бахча се не пуца, защото цѣлата ще я потжпче.

Биволтъ би се надтичвалъ съ птицитѣ, ала го е страхъ
да не се продъни земята подъ него.

Бистра водица, мирна главица.

Биятъ го устата му.

Бий водата, масло не пуца.

Бий лудо, то по-лудо.

Бий самара да се сѣща магарето.

Бий чирака, докато не е счупилъ стомната.

Блага речъ желѣзни врата отваря.

Бога да молишъ и лошо да правишъ, не ще се спасишъ.

Бога не можешъ излъга.

Богатъ е, който е здравъ.

Богъ дава, ала въ кошара не вкарва.

Богъ забавя, ала не забравя.

Бой се отъ Бога, прави добро, нехай отъ никого.

Бой се отъ Бога и отъ тогова, що се не бои отъ Бога.

Бой се забравя, дума не може.

Бой се отъ тиха вода.
 Боленъ Божко за кокошка.
 Боленъ се не пита, кани се.
 Боленъ се пита, на здравъ се подава.
 Болестъта е най-голѣмата сиромашия.
 Борчъ кжща не върти.
 Борчъ кжща разтуря.
 Борчъ неплатенъ, грѣхъ непостенъ.
 Брадата дошла, умътъ не дошълъ.
 Брада има и козата.
 Брада краси, брада грози.
 Брада му порасла, паметъ му опасла.
 Брадва безъ топоришка гора не плаши.
 Братъ брата не храни, ала сѣ го брани.
 Братъ за брата не печели, ала се си го жали.
 Братъ на брата кога помага, и Господъ го дарува.
 Брашненъ човалъ, колкото да го търсишъ, пакъ ще праши.
 Брой, че тогазъ давай.
 Брусътъ не рѣже, ала прави ножоветъ да рѣжатъ.
 Бръзъ конь се стига, бърза дума не може.
 Буренаръ ли си, бурена си гледай.
 Бурята, като всѣка буря, преминава.
 Бърза кобила слѣпо добила.
 Бърза кучка слѣпи ражда.
 Бърза работа, два пѣти работа.
 Бързата и силната вода и каменъ мостъ събаря.
 Бързото ходене не отива далече.
 Бѣгай зло, че иде по-зло.
 Бѣгай отъ тогова, когото не е страхъ отъ Бога и не е срамъ отъ хората.
 Бѣли пари за черни дни.
 Бѣли ржце, чуждъ трудъ.
 Бѣло куче, черно куче — все куче.
 Бѣлъ конь и лудъ човѣкъ отъ далече личатъ.
 Бжди благодаренъ отъ това, което имашъ и ще бж-
 дешъ честитъ.

Бжди бръзъ, когато слушашъ; бавенъ, когато говоришъ.
Бжди на дявола другаръ, ако искашъ да те пусне въ
бунаръ.

Бжди хитъръ да купишъ, не да продадешъ.

Бжовина зимовина не прави и топола сѣнка не дава.

В

Варди се да не се разболѣешъ, защото мжно се
оздравява.

Варди се отъ злото, до като не е дошло.

Варди се отъ мжтна и тиха вода.

Варди се отъ човѣкъ, когото Господь е белязалъ.

Вдѣва въ безушка игла.

Веднажъ стомна за вода, втори пжтъ стомна за вода,
трети пжтъ — безъ стомна и безъ тиква.

Веднажъ да ударятъ човѣка, били го, казватъ.

Вечерната работа не оставяй за утре.

Виденото е по-харно отъ чуеното.

Види косъма въ окоето на брата си, не види гредата
въ своето.

Видишъ ли мечката въ комшийското лозе, чакай я въ
твоего.

Видишъ ли мжтна вода, не я газии.

Видѣла баба иглата на купата, купата не видѣла.

Видѣлъ малко масло, чини му се, че е мандра.

Видѣла жабата, че коватъ вола, и тя навирила кракъ.

Вижъ му ума, не питай за дома.

Вижъ му ума, та му крой калпакъ.

Вижъ първо дървото, па тогава сѣдай подъ него.

Вижъ слугитѣ, не питай за господаря.

Викатъ ли магарето на сватба — или дърва, или вода
нѣма.

Викалъ ме гостъ, да ме учи на постъ

Виноватъ човѣкъ и отъ сѣнката си се плаши.

Виното и дѣдо разиграва.

Виното и мъдрият влудява.
 Виното и умният изумява.
 Виното комуто влезе въ главата, той се върти на тавата.
 Виното не седи въ главата, както въ бъчвата.
 Виното не седи мирно.
 Виното прави човъка единъ пътъ везиръ, други пътъ
 резилъ.

Високо дърво сѣнка не прави.
 Водата и злобата нѣма да се свършатъ на тоя свѣтъ.
 Водата всичко измива, лошо име не може.
 Водата всичко изпира, освенъ лошъ езикъ и черно лице.
 Водата всичко пере, срамъ не пере.
 Водата спи, душманинътъ не спи.
 Воденица безъ два камъка, брашно не мели.
 Воденичарски камъкъ колкото мели, толкова по-тънъкъ
 става.

Войводата по сила и честность става.
 Воловетъ си който бие, кесията си бие; жената си
 който бие, главата си бие.

Волтъ го закарвашъ да го поишъ, ала насила не
 можешъ го накара да пие.

Волтъ рие земята, ала възъ гърба му пада.
 Волъ се бие съ тояга, човѣкъ — съ думи.
 Волъ се връзва за рогата, човѣкъ — за езика.
 Врагъ на врага не помага.

Врана на врана очи не вади.
 Времето е пари за всѣкиго, който го цени.
 Времето е старъ учителъ.

Времето каквото отнесе, назадъ го не връща.
 Време който печели, сила печели.
 Времето мокри, времето суши.
 Времето не чака.

Времето пътникъ не спира.
 Вречешъ ли се, стой си на думата; не си ли се врекълъ,
 не давай дума.

Въ рѣдка калъ камъкъ не хвърляй.
 Всички знаятъ лошото, ала го правятъ.

Всичко си има мърката.
 Всичко до време, Господь до вѣка.
 Всичко до време, пиянството до гроба.
 Всичко се купува, здраве не може.
 Всичко се мѣни, освенъ божията воля.
 Всичко, що лети, не се яде.
 Всичко, що лъщи, не е злато.
 Всѣка коприва не боде.
 Всѣка вода въ доловетѣ е силна.
 Всѣка глава свой умъ носи.
 Всѣка квачка на свой положъ излюпва.
 Всѣка крушка си има опашка.
 Всѣка мотика за себе си копае.
 Всѣка муха ходи на меда.
 Всѣка мжка не е до вѣка.
 Всѣка циганка своето решето хвали.
 Всѣки градъ си има свой обичай.
 Всѣки, който има челедь, богатъ се счита.
 Всѣки крои съ своя аршинъ.
 Всѣки пжтъ бѣдни вечерь не е.
 Всѣки самъ се хвали и самъ се хули.
 Всѣки си хвали стоката.
 Всѣки тегли чергата къмъ него.
 Всѣко време плодове не зрѣятъ.
 Всѣко дърво плодъ не дава.
 Всѣко зло за добро.
 Всѣко куче за опашката се не хваща.
 Всѣко куче дома си лае.
 Всѣко магаре самаръ не носи.
 Всѣко чудо за три дни.
 Всѣкой самъ си знае, где го стѣга челика.
 Всѣки день не е Великдень.
 Въ битка куршумъ се на заемъ не дава.
 Въ бърза вода жаби се не вѣдятъ.
 Въ каквото се хоро хванешъ, такава игра ще играешъ.
 Въ кьоравото царство слѣпитѣ царуватъ.
 Въ малка вода едра риба не стои.

ами Въ мъгливо време не търсятъ телето подъ кравата,
подъ вола.

Въ мжтна вода лесно се лови риба.

Въ нужда се другаръ познава.

Въ по-голѣма рѣка по-голѣма риба.

Въ покрито гърне нищо не се дави.

Въ понеделникъ се бръснатъ пияниците.

Въ равенъ пжтъ кола се не отбива.

Въ решето вода не се носи.

Въ скжсана торба жито не туряй.

Въ умна глава сто ржце.

Въ чужда кжща не си простирай краката.

Въ чужда манджа соль не туряй.

Вълкъ въ мерата си не дави.

Вълкъ дамазлъкъ не чува.

Вълкъ куче не става.

Вълкъ на близо пакостъ не прави.

Вълкъ не прави пастарма.

Вълкъ овчаръ не бива.

Вълкътъ влѣзълъ, не влѣзълъ, иска да яде.

Вълкътъ варди агнето отъ лисицата, за да го изяде той.

Вълкътъ козината си мѣнява, навика си не мѣни.

Вълкътъ мъглата обича.

Вълкътъ яде и отъ броени овци.

Вързана хрѣтка зайци не лови.

Вѣра, вѣресия, зла орисия.

Вѣра е да се държи, законъ — да се пази.

Вѣра планини премѣства.

Вѣрвай слугата си, ала повече вѣрвай ключа си.

Вѣрвай слугата си, но повече челедѣта си.

Вѣренъ слуга, дѣсна ржка.

Вѣренъ слуга, здравъ ключъ.

Г

- Гайда кжща не храни.
 Галена жена хурка не преде.
 Гарга клѣка, дето има мърша.
 Гаргата не поще бивола да е посканъ, ами да се наяде.
 Гащата кокошка пѣтель не е.
 Гащи нѣма, свирка иска.
 Гергъовски дъждъ цена нѣма.
 Глава безъ грижи, на бостанъ тиква.
 Глава прави, глава тегли.
 Глава се цени по езика.
 Гладенъ вълкъ, мършаво стадо не гледа.
 Гладенъ не отбира, а каквото намира.
 Гладна кокошка просо сънува.
 Гладна мечка хоро не играе.
 Гладниятъ, и сухъ хлѣбъ като намѣри, благодаренъ е.
 Гладно до пладне се стои.
 Гладъ отъ баяне не минава.
 Гламавъ гостенинъ домакина кани.
 Гледай въ краката си, ако нищо не намѣришъ, нѣма да се спънешъ.
 Гледай да не купувашъ това, що не ти трѣбва, да не продавашъ онова, що ти трѣбва.
 Гледай му работата, не питай за него.
 Гледачъ, ако познава, щѣше да познае за себе си.
 Глухитѣ два пжти слушатъ.
 Гнила прежда здравъ платъ не става.
 Гнило кърпи, конци хаби.
 Години се лъжатъ, старостъ не може.
 Голѣмъ залъкъ хапни, голѣма дума не казвай.
 Голѣма лакомия поболява човѣка.
 Гора безъ криво дърво не може.
 Гора съ гора се не ставя, човѣкъ съ човѣкъ се ставя.
 Гора съ гора се събира, вода съ вода, човѣкъ съ човѣкъ.
 Гори ли кжщата на комшията, тичай да гасишъ твоята.
 Господарско око конетѣ гои.

Господь и на присмѣхъ помага.

Господь казва: помогни си самъ, да ти помогна и азъ.

Господь, кога даде на човѣкъ богатство, първо му дава паметъ, па после пари; а кога ще му вземе, първо му вземе паметъта, че после паритѣ.

Госта гощавай, врага прощавай.

Готови пари и печенъ хлѣбъ скоро се изядатъ.

Градъ гладъ не прави, тежко кжде удари.

Гражданина го затрива касапница, селянина сждилището.

Грънчарьтъ, кждето иска, тамъ туря дрѣжката на гърнето.

Гузенъ не гоненъ бѣга.

Гузенъ човѣкъ и отъ сѣнката си се бои.

Д

Да би мирно седѣло, не би чудо видѣло.

Да има човѣкъ много пари и да ги крие въ земята, файда не ще види.

Да ме лае, което не ме познава, не ме е ядъ, ама ме лае, което ме познава.

Да не давашъ милостиня, грѣха не ти се прощава.

Да не сбърка, да не падне, единъ Богъ може.

Да питашъ, нито е беда, нито срамота.

Да развалишъ е лесно, мжно е да направишъ.

Да се кълне човѣкъ не е добре.

Да те пази Господь отъ пияна жена и бѣсна свиня.

Дай на слѣпия тояга, да ти строши главата.

Далеко ходи, но и за дома мисли.

Дали на влаха краставица, той я не щѣлъ, че била крива.

Дала баба пара да се хване на хорото, дава две да се пустне — не пуцатъ я.

Далъ игла, иска длето.

Два ата на едни ясли не могатъ да бждатъ.

Два бика въ една черда не могатъ да живѣятъ.

Два калпака на една глава не се побиратъ.

Два лешника на единъ орѣхъ надвиватъ.

- Два остри камъка брашно не мелятъ.
 Два пѣтела на едно бунище не пѣятъ.
 Дважъ лисица въ капанъ не влиза.
 Дважъ лѣто не бива.
 Дважъ мѣри, веднажъ рѣжи.
 Двама луди гимиджии вжжето скжсватъ.
 Две кобили въ една торба не зобятъ.
 Две лубеници подъ една мишница не се носятъ.
 Две мотовилки въ една стая не мотаятъ.
 Две очи по-добре виждатъ отъ едно.
 Де да иде врана, все посрана.
 Де го боли, тамъ се и стиска.
 Де го сърби, тамъ се чеше.
 Деньтъ мръква отъ тъмно, а човѣка кахъри го зачернятъ.
 Десетъ отмѣрвай, едно отрѣзвай.
 Детето, додето не заплаче, майка му не му дава да бозае.
 Детето, додето не пада, не може се научи да ходи.
 Детето и кучето каквото ги учишъ таквозъ се научаватъ.
 Децата сж като роса, — сега ги има, сега ги нѣма.
 Дето бърза мома да се жени, налита на крастави ергени.
 Дето видишъ село отъ деветъ кжщи съ десетъ кръчми,
 бѣгай отъ него.
 Деветъ кжщи, десетъ души чорбаджии.
 Дето врата скърца, прѣстъ не туряй.
 Дето го не сѣнешъ, тамъ никне.
 Дето гърми голѣмиятъ тжпанъ, малкиятъ не се чува.
 Дето е текла вода, пакъ ще тече.
 Дето е тънко, тамъ се кжса.
 Дето има голѣма трева, тамъ има стари змии.
 Дето има квачки, има и пилци.
 Дето има миръ и любовъ, тамъ е и Богъ.
 Дето има страхъ, има и срамъ.
 Дето има съгласие, тамъ има и Божа благословия.
 Дето има миръ и любовъ, тамъ и Богъ помага.
 Дето коминъ, тамъ и димъ.
 Дето не си постилалъ, не лѣгай.
 Дето не слушатъ старитѣ, не прокопсватъ младитѣ.

- Дето падне вжгленътъ, тамъ изгаря.
 Дето правина, тамъ и спорина.
 Дето се окучило, тамъ се научило.
 Дето се отлива и не се долива, скоро се излива.
 Дето старо се не почита, тамъ за добро недей пита.
 Дето те мразятъ, не ходи; дето те обичатъ не чести.
 Дето хубость, тамъ и завистъ.
 Дето яде конче зобчица, тамъ вири главица.
 Днешната работа не оставяй за утре.
 Днешниятъ день не се стига никога.
 До време хубость, до зжди сладость.
 Добра дума желъзни врата отваря.
 Добрата дума цена нѣма.
 Добра дума златенъ ключъ.
 Добра жена отъ имане е по-добра.
 Добра речъ иде далеко, лоша — по-далеко.
 Добрата стока сама се хвали.
 Да би младото знаело и да би старото могло, чудо
 би станало.
 Добрата работа обогатява човѣка.
 Добре е да знаешъ всичко, ала да не правишъ всичко.
 Добре мисли, та добре да кажешъ.
 Добрината съ добро се плаща.
 Добриятъ владика за светецъ самъ се не слага.
 Добриятъ конь и подъ съдранъ чулъ се познава.
 Добриятъ конь стопанина си отъ лошо куртулисва.
 Добри смѣтки, добри приятели.
 Добриятъ човѣкъ все добрина прави, но никому се
 не хвали.
 Доброто го познава и звѣра.
 Добро куче стадо чува.
 Доброто подиръ лошо се познава.
 Доброто се забравя, злото никога.
 Доброто се познава въ неволя.
 Добъръ човѣкъ лошо не търпи.
 Добъръ комшия отъ братъ по-голѣма роднина.
 Доде вѣтъръ не повѣй, не се клатятъ дърветата.

Доде не изядешъ съ човѣка човалъ брашно, не можешъ го позна какъвъ е.

Доде не свѣтне, не грѣмва.

Доде не си убилъ мечката, не продавай кожата ѝ.

Додето не турнешъ прѣстъ въ разцепено дърво, не ще те хване.

Доде нѣма огънь, димъ не пуши.

Доде вѣтъръ не повѣй, не се клати гората.

Доде снесе кокошка яйце, цѣла махала оглушава.

Доде цѣвти цвѣтето, до тогазъ го бератъ и кичатъ.

Докато има овце, сиромашия нѣма.

Докато не видишъ рѣката, не събувай цървудитѣ.

Докато не пада, детето не се научва да ходи.

Докато не хвърлишъ въ нивата, не никне; търнитѣ и несѣяни никнатъ.

Докато се мждритѣ намждруватъ, лудитѣ се наиграватъ.

Докато човѣкъ умре, все умъ събира, и пакъ безъ умъ умира.

Докле врабчето е въ гнѣздо, яде що му донесатъ, а като изхвъркне — каквото намѣри.

Докторъ душа не дава, но болниятъ по-лесно оздравява.

Домъ е като море.

Дошълъ ли си въ селото, ще играешъ и на хорото.

Драмъ паметъ чини кантаръ сила.

Драндарътъ свѣта не плаши, дето седи тамъ праши.

Другаръ се на пжтъ познава.

Други да те хвалятъ, самъ не се хвали.

Дърво, отъ което пада вода, не търси.

Дървото се превива, докато е тънко.

Дума синуръ нѣма.

Дума стрела не е, пѣкъ въ сърдцето се забива.

Думането сребро, мълчането злато.

Думата не е врабче, ала ако я пуснешъ, не се улавя.

Дяволска кожа и за тѣпанъ не чини.

Дяволска пара и за дявола не чини.

Дяволски царвули скоро се съдиратъ.

Дяволътъ не е толкова черъ, колкото го пишатъ.

Дяволът ни оре, ни копае, а учи хората на зло.
 Дяволът това му е работа — да прави пакости.

Е

Евтиното е по-скъпо.

Евтинитѣ круши сж по-скъпи.

Евтиното месо и кучетата не го ядатъ.

Евреинътъ се радва, като проводи сина си на кяръ,
 да стори най-напредъ зараръ.

Единъ баща тегли на деветъ сина гайлето, деветъ сина
 не могатъ да теглятъ на единъ баща гайлето.

Единъ безуменъ хвърля камъкъ въ морето, а сто умни
 не могатъ го извади.

Единъ вълкъ стига на едно стадо.

Единъ гробъ е за сиромаша и за болярина.

Единъ бие въ плочата, а другиятъ — въ клинеца.

Единъ камъкъ зидъ не става.

Единъ кладе огъня, другъ го раздухва.

Единъ не може всичко да знае.

Единъ прави, другъ тегли.

Единъ сади орѣха, другъ яде орѣхитѣ.

Единъ сѣе, другъ жъне.

Една беля не е беля, ако друга не води.

Една беля води друга.

Една квачка въ два полога не мжти.

Една крастава коза, цѣлото стадо окраставява.

Една ластовица пролѣтъ не прави.

Една майка все едни деца не ражда.

Една мишка прояда дрехитѣ, всичкитѣ мишки криви.

Една пара два пжти връзвай.

Едни плачатъ за деца, други плачатъ отъ деца.

Едно домакинско око вижда по-добре отъ две ратайски.

Едно магаре, кога дига ушитѣ си, ще хвърли товара

Едному гори главата, другъ си пали лулата.

Еднажъ се ражда и еднажъ умира човѣкъ.

Езикъ кости нѣма, кости троши.
 Езикъ прави добро, езикъ прави лошо.
 Ела зло, че безъ тебе по-зло.
 Ела, хлѣбъ, да те изямъ.
 Есень богата, зима рогата.
 Есень не носи пѣсень.
 Есень се пилци броятъ.

Ж

Жаба на сухо не крѣка.
 Жабитѣ се плашатъ отъ щърка, женитѣ отъ старостъта.
 Жаденъ волъ мжтна вода не гледа.
 Жаденъ конъ мжтна вода не пробира.
 Жадна мечка и росата ближе.
 Желѣзото желѣзо трие, разговоритѣ — ума.
 Желѣзото се кове, докато е горещо.
 Желѣзото сѣче и дърво и камъкъ, но и него рѣждата яде.
 Жена безъ мжжъ, конъ безъ гемъ.
 Жена краси кжщата.
 Жени се безъ любовь, ходи безъ пушка на ловъ.
 Жена трѣбва и за зло и за добро.
 Жената е благословена отъ Бога да е помощница на мжжа.
 Жената е най-скъпа покжщнина.
 Женска воля мжжа оголя.
 Женски гробъ нѣма ни въ поле, ни въ гора.
 Жива мечка кожата си не дава.
 Животъ, здраве и добра мисль кога има човѣкъ, не му трѣбва много стока.
 Живъ човѣкъ всичко може да направи.
 Жълта коза, жълто яре.

3

- За арапитѣ дяволътъ е бѣлъ.
 За бодлива круша якъ пржтъ.
 За братъ до море, за либе презъ море.
 За всѣка болка Господъ далъ и билка.
 За вълка приказватъ, вълкътъ въ кошарата.
 За добри гости и два дни сж доста.
 За единъ часъ човѣкъ честъ добива и за единъ я изгубва.
 За една бѣлха цѣлъ юрганъ изгаря.
 За една честъ живѣе човѣкъ.
 За лудия всѣки день е Великдень.
 За пара засвирва, за петъ не мѣква.
 За слѣпитѣ продавачи има и слѣпи куповачи.
 За смъртъ Господъ не се моли — тя идва сама.
 За съжаление сж пияниците, защото губятъ днитѣ и паритѣ.
 За шипката не се лови, че ще те убодe.
 Забравеното не е намѣрено.
 Заемъ се дава да се връща.
 Залудо е трудъ, кога нѣма редъ.
 Залудо работи, залудо си не седи.
 Занаятъ безъ алатъ не бива.
 Занаятъ гладъ не тегли.
 Запали на дявола свѣщъ, та да те сполети каквото не щешъ.
 Заровенитѣ вжглища повече парятъ.
 Застояла вода пий, бърза вода не гази.
 Затворъ дългъ не плаща.
 Затлъстѣла кокошка яйца не носи.
 Затова си кривъ, защото си живъ.
 Затънатъ ли ти колата, не чакай Крали Марко да ти ги извади.
 Защо му е брадата, кога нѣма умъ въ главата.
 Захваната работа преполвена се счита.
 Заякъ се съ ботуши не стига.
 Здраве, животъ и хубаво време никога не омръзватъ.
 Здравето е най-голѣмо богатство.

Здравъ боленъ не вѣрва.

Здравъ човѣкъ всичко може.

Здравъ човѣкъ не умира отъ гладъ.

Зетъ като медъ, синъ като пелинъ.

Зетъ се храни съ пържени яйца.

Зимата е като малко дете, — кога плаче, кога се смѣе

Зиме безъ торба, лѣте безъ дреха не ходи.

Зиме не се гледа коя дреха е по-хубава, но коя по-топли.

Зини уста, лапни море не става.

Зла година се минава, зълъ комшия се не мѣнява.

Зла кучка стадо пази.

Златото го огънътъ пречиства, човѣкъ — теглото.

Злато рѣжда не хваща.

Зло за зло не връщай.

Зло куче нито кокала гложга, нито другиму го дава.

Зло лесно идва, мъчно си отива.

Зло се скоро чува.

Злото добро не докарва.

Зълъ бирникъ продава на човѣка една волъ, добъръ — двата.

Змия гължбъ не ражда.

Змия се не милва.

Змия се съ голи рѣце не лови.

Змията не си показва нозетѣ.

Змийче се въ пазва не туря.

Заклучвай се цѣлъ животъ, да ти се намѣри за веднажъ.

Знае лисица какъвъ огънъ прескача.

Зорленъ вземешъ отъ човѣка, зорленъ не можешъ му да.

Зрѣлата круша сама пада.

И

- И безъ пѣтелъ сѣмва.
 И въ хамбаря съ мѣра се сипва.
 И отъ огънь лошо, ала отъ вода пази Боже.
 И отъ пиле млѣко се намира, когато човѣкъ поиска.
 И плетъ уши има.
 И царската хазна се доврѣшва.
 И черната кокошка бѣли яйца снася.
 Иглата е мѣничка, ала пада на дѣното на морето.
 Игрятъ мишкитѣ, че нѣма котката.
 Или се младъ жени, или се младъ калугери.
 Има наука, има и отука.
 Има си крушка опашка.
 Имане се рови, но въ гробъ се не заравя.
 Имашъ ли грѣбъ, самари триста.
 Имашъ ли ока брашно, на майсторъ го дай да го замѣси.
 Имашъ ли маша, не си гори рѣцетѣ.
 Имашъ ли хлѣбъ, кучета много.
 Имотъ до животъ.
 Имотъ се въ гробъ не носи.
 Инатъ глава кжса.
 Инатъ два дома разтурва.
 Инатъ кжща не върти.
 Инатъ кжща разтурва.
 Искашъ ли да ти е мирна главата, недей гази тревата.
 Истината море преплува.
 Изгубеното време никога се не връща.
 Излежавай се младъ, да мрешъ на старостъ отъ гладъ.
 Изповѣданъ грѣхъ, не е грѣхъ.
 Изпърво посѣй, после жъни.
 Изтъка си платното, ритна кросното.
 Изтървешъ ли гривата, не се дрѣжъ за опашката.
-

К

Кабахатътъ да е самуренъ кожухъ, никой не го взема на гърба си.

Кавга добра не бива.

Кажи му аго да му е драго.

Кажи си право предъ всѣки и не бой се предъ никого

Каквато главата, такъвъ и бръсначътъ.

Каквато козата, такава и ярето.

Каквато майката, такава и детето.

Каквато му главата, такава му славата.

Каквато главата, такава и шапката.

Каквито майката и бащата, такава и челядта.

Какво е заслужилъ, такава ще го служатъ.

Какво е селото можешъ да познаешъ отъ пжтищата му.

Какво се е скроило, такава ще и да се износи.

Какво си е послалъ, на това ще легне.

Каквото въ торбата, такава и въ чорбата.

Каквото дава Господъ, все е добро.

Каквото искашъ да ти правятъ другитъ, такава прави и ти тѣмъ.

Каквото котакъ, таквозъ и котаракъ.

Каквото лицето, такава и сърдцето.

Каквото мѣсило, такава измѣсило.

Каквото мисли мишката, котката го разваля.

Каквото мислишъ, такава сънувашъ.

Каквото момичето, такава и момчето.

Каквото надробишъ, такава ще сърбашъ.

Каквото повикало, такава се откликнало.

Каквото позовало, такава се озовало.

Каквото посѣшъ, такава ще изникне.

Каквото посѣшъ, такава ще жънешъ.

Каквото правишъ, такава ще намѣришъ.

Каквото преде майката, такава тѣче дъщерята.

Каквото придобиешъ на младостъ, това ще ти остане на старостъ.

Каквото самъ си направи човѣкъ, никой не може да му го направи.

Каквото си постелешъ, на такова ще и да легнешъ.

Каквото се затъкало, такова се дотъкало.

Каквото скоро става, скоро се разваля.

Каквото ще правишъ, първо силата си изпитай.

Както въ всѣко село и законъ, така въ всѣка кжща и навикъ.

Както дошло, така отишло.

Както питашъ, тѣй ти отговарятъ.

Както ти свирятъ, тѣй ще играешъ.

Както ти си къмъ Бога, тѣй и Господъ къмъ тебе

Както хранишъ кучето, тѣй ти пази кжщата.

Какъвто бащата, такива децата.

Какъвто волътъ, такъвъ и остентъ.

Какъвъ му ума, такъвъ му дома.

Какъвто човѣка, такива му и думитѣ.

Калето отвжтре се предава.

Калпакътъ не си познава главата.

Камилата за пара е скжпа, за хиляда евтина.

Камилата отишла за рога, че си дошла безъ уши.

Камилата отъ ухото не закуцва.

Камъкъ завѣтъ не брани.

Камъкъ, който се търкаля, трева не хваща.

Камъкъ по камъкъ кжща става.

Камъкъ по-зле хапе отъ змията.

Канили магарето на сватба и му поржчали да си вземе самаря.

Канятъ ли те яжъ, гонятъ ли те бѣжъ.

Капка камъкъ копае.

Капка по капка виръ става.

Капка по капка трапъ изкопава.

Карай се съ ключа си, да не се карашъ съ комшията си.

Катанецътъ е за добритѣ хора, за злитѣ и зидъ не помага.

Като имашъ маша, не хващай огъня съ ржка.

Като мине Великдень, червенитѣ яйца пара не струватъ.

Като падне дървото, всѣки си дърва набира.

Като се претурятъ колата, пжтища много.

Като се размъти водата, ще се избистри.
 Като ще правишъ кѣща, най-напредъ направи заходъ.
 Кахъритѣ ядатъ човѣка, рѣждата — желѣзото.
 Качилъ се на камилата, пѣкъ се крие задъ трѣна.
 Керванътъ си върви, кучетата си лаятъ.
 Керемидитѣ на кѣщата тежатъ, ама я и покриватъ.
 Киселицата киселици ражда.
 Киселицата ябълки не ражда.
 Киселиятъ оцетъ и на сѣда прави беля.
 Клинь клинь избива.
 Ключъ не опазя, но завардя.
 Книга дѣно нѣма.
 Книга на зло не учи.
 Книгата е четири очи.
 Книгата е най-хубавото нѣщо.
 Кови петалото да не загубишъ и коня.
 Ковачътъ си има клещи, та не си гори рѣцетѣ.
 Кови желѣзото, докато е горещо.
 Кога се село засели, кога кучета джафнаха.
 Кога стана вжглищаръ, кога му почернѣ врата.
 Когато бърза шивачътъ, тогава му се кѣсатъ концитѣ.
 Когато викнатъ всички на едно куче бѣсно е, и да
 не е, бѣсъ го хваща.
 Когато Господъ иска да вземе нѣкому стоката, взема
 му по-напредъ ума.
 Когато нѣма риба, и ракътъ е риба.
 Когато има масло и баба знае да мѣси зелникъ.
 Когато кажатъ сто души, че си лудъ, лудъ ставашъ.
 Когато крадатъ, не кради; когато ловятъ крадцитѣ,
 не бой се.
 Когато мечка не ти газии лозето, не викай по нея.
 Когато минавашъ по мостъ, слизай отъ коня.
 Когато много гърми, малко дѣждъ вали.
 Когато мжжътъ е пияница, жената е мжченица.
 Когато нѣкой не ще, казва, че не може.
 Когато нѣма котката, мишкитѣ хоро играятъ.
 Когато падне човѣкъ въ морето, хваща се и за змия.

Когато падне човѣкъ въ морето и за сламка се улавя.
Когато се катурнатъ колата, пѣтища много.

Когато станало морето медено, сиромаштъ си изгубилъ лъжицата.

Когато връзвашъ коня, плачи, та да се смѣшешъ, когато го отвързвашъ.

Когато сърдцето ти е чисто, не бой се отъ нищо.

Когато ти се види най-кротка лисицата, тогазъ най-добре си варди кокошкитѣ.

Когато умрѣ човѣкъ, тогазъ става добъръ.

Когато човѣкъ е здравъ, и водата му е сладка.

Когато човѣкъ е здравъ, той е богатъ.

Кого де го боли, тамъ се пипа.

Кого де сърби, тамъ се чеше.

Кого какво боли, за него си приказва.

Когото Господъ обича, той го и наказва.

Когото е упарило прѣсно млѣко, той се пази и отъ кисело.

Когото е ухапала змия, той се варди и отъ гущера.

Когото не биятъ, той не плаче.

Когото не е срамъ отъ хората, не го е грѣхъ и отъ Бога.

Когото сж били, той знае боли ли.

Кое кжде никне, тамъ и ще обикне.

Което Господъ дава, никой го не отнима.

Което не искашъ да ти правятъ, не го прави на другитѣ.

Което плюешъ, не лижи.

Което се дава на сиромаси, не е загубено.

Което си правилъ, чакай да го видишъ.

Което лесно става, скоро се разваля.

Козата козле ражда.

Козата я бие града, тя си вири опашката.

Кой какво си обича, това му прилича.

Кой какво прави, трупа го на главата си.

Кой какво прави, на себе си го прави.

Кой какво търси, намира го.

Кой какъ знае, така бае.

Кокошката и въ хамбаря рови.

Кокошката чини две пари, но и тя си мѣри времето.

Кола безъ катранъ не върви.

Колкото глави, толкова умове.

Колкото подтиквашъ огъня, толкова повече гори.

Колкото повече се разрѣдва рѣпата, толкова по-едра става.

Колкото сж умрѣли отъ ядене, не сж толкова отъ неядене.

Колкото ти стига чергата, толкова се простирай.

Който бие жена си, бие главата си.

Който бърка въ меда, облизва си прѣститѣ.

Който бѣга, въ единъ пжтъ бѣга, потерята въ сто го гони.

Който веднажъ излѣже, не вѣрватъ го втори пжтъ.

Който види вълка, вика; който не — дваждъ вика.

Който вземе единъ грѣхъ, ще изгуби сто грѣха.

Който винце попейва, главата си разбива.

Който винце попейва, безъ възглавница поспива

Който винце попейва, безъ женица поспива.

Който вѣра ломи, невѣра ще го сломи.

Който вѣрва сънищата, пасе вѣтроветѣ.

Който гази калъта, ще се окаля.

Който говори каквото иска, чува каквото не иска.

Който гони два заяка, не хваща нито единъ.

Който дава малко, дава отъ душа; който дава много,
дава отъ имотъ.

Който дава маслинка, той взема зехтинъ.

Който дава хлѣбъ на чуждитѣ кучета, скоро ще го лаятъ
неговитѣ.

Който другиму се смѣе, и нему ще се смѣятъ.

Който другиму трапъ копае, самъ пада въ него.

Който е на младостъ работилъ, на старостъ почива.

Който е посѣялъ, ще жъне; който е посадилъ, ще бере.

Който е работенъ, ще бжде имотенъ.

Който е хапналъ, той му знае сладостъта.

Който е ходилъ на воденица, все ще има брашно на
калпака си.

Който е чувалъ голѣмъ тжпанъ, отъ малкитѣ се не бои.

Който жали гвоздея, загубва подковата.

Който жали подковата, изгубва коня.

Който забърка концитъ, мъчно имъ намира края.

Който завижда, не вижда.

Който захваща много работи, ни една не свършва.

Който зло мисли, зло намира.

Който знае да чака, всичко му иде о време; който бърза, белята си намира.

Който знае книга, има четири очи.

Който зяпа по небето, въ кладенець пада.

Който излъже единъ пжтъ, не вѣрватъ му втори пжтъ.

Който излъже единъ пжтъ, сто пжти право да казва, не вѣрватъ му.

Който има маша, не хваща огъня съ ржка

Който има брада, гребенъ ще си купи.

Който иска да почива на старостъ, да работи на младостъ.

Който иска да каже нѣщо добро, трѣбва първо добре да го премисли.

Който иска либе безъ кусуръ, безъ либе остава.

Който много иска, безъ малко остава.

Който казва, че всичко знае, нищо не знае.

Който копае яма другиму, самъ пада въ нея.

Който котка не храни, мишки храни.

Който краде, домакинъ не става.

Който купува това, което не му трѣбва, продава това, що му трѣбва.

Който лѣте пладнува, зиме гладува.

Който лъже, може и да краде.

Който мисли, не грѣши.

Който много бърза, назадъ остава.

Който много говори, или много знае, или много лъже.

Който много говори, той сбърква.

Който много обрича, малко дава.

Който много отбира, не намира.

Който много ходи, много знае.

Който мѣнява много майстори, калфа не става.

Който мъдро мълчи, по-добре говори.

Който не варди чуждото и свое не ще види.

- Който не почва, не свършва.
 Който не знае да слугува, не може и да господарува.
 Който не кърпи вехтото, ново не носи.
 Който не мисли отъ днесъ какво ще прави утре, нему нито дома, нито домакинството му сж за свѣта.
 Който не пита, той се скита.
 Който не сѣе, не ще жъне.
 Който не работи, не бива и да яде.
 Който не се пече на нивата, не се пѣчи на хорото.
 Който не се е родилъ, той нѣма да умре.
 Който не стиска паритѣ, нѣма да има лира.
 Който не сѣе, не вѣе.
 Който низко гледа, високо вижда.
 Който нѣма борчъ, той е богатъ.
 Който нѣма воля, всичко му е неволя.
 Който нѣма мѣра, той нѣма вѣра.
 Който нѣма нищо, не му взематъ нищо.
 Който обикаля, по-бърже стига.
 Който обича да лъже, обича и да краде.
 Който открадне игла, ще открадне и каса.
 Който пие на вѣра, два пѣти се опива.
 Който плаща, виното не го хваща.
 Който плюе на възбогъ, самъ се оплюва.
 Който плюе срещу вѣтъра, плюе на лицето си.
 Който повече мълчи, по-хубави думи казва.
 Който подслушва, не чува добре.
 Който прави добро, не намира лошо.
 Който прави що знае, не знае що прави.
 Който прави зло, не го чака добро.
 Който превари, той натовари.
 Който презира малкото, той нѣма да види и многото.
 Който прескача много колове, той ще се натъкне на нѣкой.
- Който работи и мълчи, повече работа свършва.
 Който работи честно, живѣе лесно.
 Който разбира отъ свирка, не му трѣбва тѣпанъ.
 Който рано става, нему Богъ помага.

Който самъ се хвали, кори се.

Който самъ се хвали, ще жали.

Който се бои отъ врабцитѣ, просо не сѣе.

Който се бори съ жена и я завали, голѣма честь не добива.

Който се грижи за хорскитѣ работи, и за неговитѣ ще се грижатъ.

Който се е парилъ отъ тикви, и на плета ги духа.

Който се е попарилъ отъ прѣсно млѣко, духа и мжете-ницата.

Който се кани, не прави.

Който се люти, бързо остарѣва.

Който се надява на чужда трапеза, гладенъ остава.

Който се наяде рано и рано се ожени, пишманъ не става.

Който се не бои отъ Бога и отъ хората се не срамува, далече бѣгай отъ него.

Който се отрича отъ вѣрата, отрича се отъ Бога.

Който се смѣе другиму, дохожда му до главата.

Който се смѣе, на себе си се смѣе.

Който се хвали, не пали; който мълчи, той върши

Който се шегува съ другитѣ, шегата пада на него.

Който седи лѣте на хладъ, зиме го чака гладъ.

Който седи на два стола, лесно пада.

Който седи подъ крушата, той яде крушитѣ.

Който си бие жената, снагата си бие.

Който спестява, не му доява.

Който спестява, не осиромашава.

Който тегли, той знае.

Който търпи, той е юнакъ.

Който търси многото, изгубва и малкото.

Който търси змия да бие, белята си търси.

Който ходи полека, висока планина изкачва.

Който ходи полека, отива далеко.

Който хвърля камъкъ въ рѣдка калъ, самъ се опръсква.

Който хвърля камъкъ възъ небето, на главата му пада.

Който хвърчи високо, низко пада.

- Който чуждото не почита, свое нѣма да види.
 Коумто Богъ е далъ, хората не могатъ му го взе.
 Коумто е много маслото, маже си и ботуша.
 Коумто лозето е прекопано, ще има пълна бѣчва.
 Коньтъ познава кой го езди.
 Коньтъ се не ражда конь, а конче; па после пораства.
 Коприва се не мирише.
 Котка, съ звѣнецъ, не хваща мишки.
 Котката, когато не стигне месото, казва, че мирише.
 Котката не пада по гърба си.
 Котката отъ кждето и да я хвърлишъ, на краката си пада.
 Която кобила се улови, тя върше.
 Която кокошка много крѣка, малки яйца снася.
 Крадена стока темелъ не хваща.
 Крадцитѣ всѣкога не крадатъ, но ти всѣкога се пази.
 Краставитѣ магарета презъ деветъ баира се подушватъ.
 Крива клетва стопанина си стига.
 Кривакътъ има два края.
 Криво дърво чучура не става.
 Кроткиятъ дъждъ по-добре мокри.
 Кроткото ягне отъ две майки суче.
 Крушка подъ крушата пада.
 Кукурузътъ, пусне ли перчимъ, не се копае.
 Крѣвътъ вода не става.
 Купеното безъ потрѣба, продава и що трѣбва.
 Купувай, а не продавай.
 Куцъ вълкъ всѣко куче го дърпа.
 Куче, което варди две врати, гладно остава.
 Куче, което не знае да лае, докарва вълка въ кошарата.
 Куче, което нощемъ спи, а денемъ лае, бой яде.
 Кучето е вѣренъ другаръ.
 Кучето зиме се кани да си прави кжща, а лѣте забравя.
 Кучето, кога ще, спи; но кога ще, не може да яде.
 Кучето отъ тичане остарѣва.
 Кучката слѣпи ражда кучетата си.
 Кърпежъ кжща държи.

Кърпеното повече трае.
 Кърпи съдраното, докато е малко.
 Късна женитба, ранни сираци.
 Кждето всички турци, тамъ и голъ Хасанъ.
 Кждето има кривина, нѣма добрина, а кждето има
 правина — миръ и милость царуватъ.
 Кждето нѣма вода, село не става.
 Кждето се пиле опили, тамъ му е мило.
 Кжсъ день, дълга година.
 Кжща безъ жена, гиранъ безъ кофа.
 Кжща безъ жена не се върти.
 Кжща безъ покривъ не бива.
 Кжща отъ имотъ не се съсипва.
 Кжща съ инатъ не се върти.

Л

Лека-полека планина се преваля.
 Лесно яде баба гнили круши.
 Лесно е да говоришъ, мъчно е да го сторишъ.
 Лесно е да ядосашъ човѣка, мъчно е да го смиришъ.
 Либи либе съ кусура му.
 Лисица на пазаръ не ходи.
 Лисицата, и хаджийка да стане, пакъ кокошки ще яде.
 Лисицата, когато не достигне гроздето, казва, че е кисело.
 Лицемѣрътъ не всѣкога сполучва.
 Ловецътъ казва на заека бѣжъ, а на кучето — дрѣжъ.
 Лозе не иска молитва, иска мотика.
 Лоша дума който каже, негова е.
 Лоша дума отъ зло сърдце излиза.
 Лоша жена цѣръ нѣма.
 Лошо време се оправя, лошъ човѣкъ никога.
 Лоша рана оздравява, лоша дума не се забравя.
 Лоши уста всичко могатъ да кажатъ.
 Лошиятъ човѣкъ за лошо се сѣща.
 Лошиятъ човѣкъ и отъ дявола не се плаши.

Лошиятъ човѣкъ и хаджия да стане пакъ е лошъ.
 Луда мома се познава по киткитѣ, лудъ овчаръ —
 по тоягата.

Лудитѣ предъ кадия не ходятъ.
 Лудитѣ несѣяни никнатъ.
 Лудиятъ бѣга отъ пияния.
 Лудиятъ плаче за всѣкого, а за него никой.
 Лудо дете, луда рана носи.
 Лудость на пазаръ се не продава.
 Лудъ изяда два зелника, по-лудъ е, който му ги дава.
 Лудъ свиря, лудъ играе, който ги гледа умъ нѣма.
 Лудъ човѣкъ приятелъ не държи.
 Лъжата върви напредъ, а истината — следъ нея.
 Лъжата коренъ не хваща.
 Лъжата рѣка не газя.
 Лъжата скоро на мегданъ излиза.
 Лъжець първата година се радва на лъжитѣ си.
 Лѣтно време и на трънъ колакъ има.
 Лѣтно време и на трънето хлѣбъ има.
 Лѣто безъ горещина не може.
 Лѣте безъ дреха, зиме безъ торба се не ходи.
 Лѣте измекарь, зиме господаръ.
 Лѣте безъ кожухъ, зиме безъ хлѣбъ не ходи.

М

Магаре и на хаджилѣкъ да иде, магаре си дохожда.
 Магаре мжтна вода не газя.
 Магаре отъ прекоръ не умира.
 Магаре отъ срамъ не разбира.
 Магарето се мисли толкова високо, че когато влиза въ
 яхъра, се снишава.
 Магарето се все снишава, когато влиза въ яхъра.
 Магарещината не ходи по горитѣ и скалитѣ, а по чо-
 вѣцитѣ.
 Майката и бащата се жертвуватъ за децата.

- Майка на чедо зло не мисли.
 Майсторътъ работата го показва.
 Майчина клетва на сухо не пада.
 Малката кокошка и малки яйца снася.
 Малката крава малко теле ражда.
 Малко говори, а много слушай.
 Малко и да се разсърдишъ, зло гледай да не сторишъ.
 Малко, та сладко.
 Малкото камъче катурва колата.
 Малко хитрувай, по-малко хортувай.
 Медъ се на точило не ближе.
 Между два стола човѣкъ на земята пада.
 Мекото вжже претрива яки камъни.
 Мий магаре, хаби сапунъ и време.
 Миналото не се връща.
 Мисли за добро, да те не слети зло.
 Мислитѣ остаряватъ човѣка.
 Мишка въ хамбаръ не остава гладна.
 Мишката мисли, котката разваля.
 Мишката не се бои отъ ноктитѣ на котката, а отъ
 мустацитѣ.
 Мишката не се побира въ дупката, пѣкъ повлѣкла
 и тиква.
 Мишкитѣ каквото кроятъ, коткитѣ го развалятъ.
 Младъ е, който е здравъ.
 Младостъ до време, старостъ до гроба.
 Младостъ и лудостъ две близнета.
 Много който ходи изъ село, ще си дойде безъ чело.
 Много думи пари не струватъ.
 Много баби килаво дете.
 Много имотъ, много главоболие.
 Много слушай, малко думай.
 Много хитъръ човѣкъ честъта си прехитря и безъ
 честь остава.
 Мнозина знаятъ да печелятъ пари, малцина знаятъ да
 ги задържатъ.
 Мокъръ отъ дъждъ се не бои.

Молено сирене, кисело ядене.

Мома, която много пробира, неженена ходи.

Мома, която много пѣе, рѣдко сѣе.

Момче се жени когато поиска, момиче когато го поискатъ.

Мравка съ мечка не може да се бори.

Мързелива жена кжща запуспява.

Мързеливиятъ два пжти работи, скжперникътъ два пжти плаща.

Мързеливиятъ носи съ себе си сиромашията.

Мъртавъ конь не рита.

Мъртво око сълзи не пуца.

Муха се мижомъ не лови.

Мухата се връзва съ паяжино влакно, биволътъ съ дебело вжже.

Мъгливо време на вълкътъ ярадисва.

Мълчанието на всичко надвива.

Мързеливитѣ вечерь се разработватъ.

Мждриятъ се готви отнапредъ за всѣкога.

Мжжъ отъ море очи носи.

Мжжъ съ кола да внася, жена съ игла да изнася, пакъ кжща запуспява.

Мжжътъ е въ кжщи глава, а жената душа.

Мжжътъ презъ Бѣло-море и Черно-море ще мине, жената да си нахрани.

Мжчилъ се биволъ да погълне, че едва муха погълналъ.

Мжчно е да давашъ, по-мжчно е да искашъ.

Н

На бивола окото е все въ просото.

На бодлива крава Богъ рога не дава.

На бостанджия краставици не продавай.

На бѣлъ конь и на младъ господарь мжчно се шета.

На бѣлъ конь и на черь калугеръ, голѣма имъ е шетнята

На вдовица жена и политѣ ѣ сж душмани.

На върба овошка не се присажда.

- На вода и на огънь юнакъ не бива.
 На воденица гайда не струва.
 На война сабя не се заема.
 На всѣкиму въ сърдцето по единъ лъвъ лежи — не бива да го будишъ.
 На всѣко куче камъкъ не хвърляй.
 На вълче легло кокалъ не стои.
 На възли вжже по-яко държи.
 На гладно куче сиренъ мѣхъ не се дава да варди.
 На гнила дъска не стѣпвай.
 На доброто вино и оцета е добъръ.
 На дърва съ дете не ходи: ако му се счупятъ колата, плаче; ако ти се счупятъ, смѣе ти се.
 На душманинъ, който бѣга, направи му златенъ мостъ да бѣга.
 На единъ майка, на другъ мащеха не бжди.
 На единъ човѣкъ да се слугува е по-лесно, отколкото на цѣлъ градъ.
 На една кола грѣнци една тояга стига.
 На едно дете много кръстници не биватъ.
 На живъ вълкъ опашката се не мѣри.
 На зло търпи, зло не струвай.
 На конь и яре гърдитъ гледай.
 На краставичаръ краставици не продавай.
 На криво дърво кривъ клинъ.
 На когото квасътъ е голѣмъ, хлѣбътъ рано втасва.
 На късето за брадата бербери много.
 На кучето злината, на пиперя лютината и на човѣка добрината струватъ пари.
 На ланско огнище огънь не търси.
 На луда крава теле не трѣбва.
 На лъжата краката сж кжси.
 На магаре седло не прилѣга.
 На малкото птиче устата сж голѣми.
 На много пари и грижата е голѣма.
 На мокра земя малко дъждъ трѣбва.
 На мома куршумъ пусни, дума недей.

На мършата и вработата не ходятъ.
 На обѣсеникъ въ кжщата за вжже се не приказва.
 На по-добри гости, по-голѣма честь.
 На по-малко хоро, по-скоро се наиграва човѣкъ.
 На отсѣчена глава лѣкъ нѣма.
 На прехвалени ягоди съ голѣма кошница не ходи.
 На птичето окоото въ просото.
 На работната жена и ноцемъ свѣти кжщата.
 На работника Господъ помага.
 На сватба чакай да те поканятъ два пжти, на умрѣло
 самъ върви.

На свинята зурлата ѝ да отрѣжешъ, пакъ ще рови.
 На сила се въ рай не влиза.
 На сила се взема, на сила не се дава.
 На сила спасение не става.
 На сила хубость не бива.
 На смъртъ лѣкъ нѣма.
 На студъ инатъ не се прави.
 На студъ юначество не става.
 На суха кожа, косми не растатъ.
 На турчина дослука на колѣното.
 На умни слугувай, на безумни не господарувай.
 На хайдутина всѣки има да дава.
 На харизанъ конь жбитѣ не се гледатъ.
 На хубава мома пѣсенъ се пѣе.
 На буенъ конь къостекъ се туря.
 На чиято кола се возишъ, неговата пѣсенъ ще пѣешъ.
 На човѣка окоото му извади, дума не му изваждай.
 На човѣка очитѣ му да излѣзатъ, дума да не му
 излѣзе.

На чисто лице малко вода трѣбва.
 На чуждъ гърбъ сто тояги сж малко.
 На шантави очи, очила не помагатъ.
 Навикътъ е една мжка — а отвикътъ, две.
 Намѣрилъ е чекуръ да си закачи торбата.
 Надено рало, криво оре.
 Най-сладкото е езика, най-горчивото е пакъ той.

Най-хубавата ябълка свинята я изяда.

Накарай мързеливия на работа да те научи на умъ.

Намъррила мишка дупка, и тиква влачи.

Направи добро, въ море го хвърли.

Напънала се планината, родила мишка.

Настърви ли се куче на касапница, врата не варди.

Научилъ се да вдѣва и надминалъ майстора.

Не би кжща тѣсна, ако не би челедь бѣсна.

Не вѣрвай, до като не видишь съ очитѣ си.

Не гледай какъ те псува, но кой те псува.

Не гледай коренчето, гледай цвѣтенцето.

Не гледай му шапката, ами подъ шапката.

Не гони малъкъ, юнакъ ще го направишь.

Не дай, Боже, слѣпо да прогледне.

Не е глупавъ, който е изялъ зелника, а който му го е далъ.

Не е потрѣбенъ безцененъ камъкъ при вѣренъ приятель.

Не е срамота да питашъ, кога не знаешъ.

Не купувай лозе безъ комшия.

Не купувай кжща безъ съседи.

Не плаче гората отъ секирата, ами отъ топоришката.

Не пращай за лудо, то само ще дойде.

Не плювай нагоре, че лицето си плюешъ; не плювай, надолу, че брадата си плюешъ.

Не питай пжтникъ, а патникъ.

Не питай старо, а страдало.

Не питай скиталца, а паталца.

Не се върти кжща съ една ока брашно.

Не слушай едного, а да сждишь двамина.

Не се хвали какъвъ си билъ, а какъвъ си.

Не се шегувай съ стари, че и ти ще остарѣешъ.

Не се шегувай, да не ти дойде до главата шегата.

Не старятъ годинитѣ, състаряватъ грижитѣ.

Не те гледатъ какво ядешъ, ами каква честь имашъ.

Не ти трѣбва отъ мечка привой, да ти плаши воловетѣ.

Не тропай на чужди врата, да не тропатъ и на твоята.

Не туряй змия въ пазвата си, да не те ухапе.
 Неуловени птичета по хиляда за пара.
 Не хвали ми хубавица, хвали ми работница.
 Не хвали се, да те хвалятъ.
 Не хвърляй другиму, да не хвърлятъ на тебе.
 Не хвърляй камъкъ въ рѣдка калъ, че ще те опръска.
 Не хули, да не чуешъ хула.
 Не чакай добрина отъ човѣкъ, който е роденъ за зло.
 Не шава памукъ въ кошница.
 Не ще дойде риба да я изямъ, а иде ракъ да ми
 пие очитѣ.
 Нещенето и неможенето сж братъ и сестра.
 Не ще намѣри пънъ съ гджи, ами намира пънъ съ мрави.
 Не ще само ржцетѣ да работятъ, ами иска и главата.
 Не яде Димо яре, кога не намѣри.
 Не яде котка риба, че е високо закачена.
 Не го щатъ въ село, а той пита за поповата кжца.
 Не вижда гредата, а вижда иглата.
 Невиждано лице скоро се забравя.
 Нека те лае едно куче, да не те лае всѣко.
 Нека те лае копой, да те не лае бѣсно куче.
 Не знае магаре вода да напои, книга ще пише.
 Не знае майката, каква челедь ще отгледа.
 Не знае човѣкъ, какво му носи день и нощъ.
 Неканенъ гостъ е като магаре на ясли.
 Необмислена работа ще излѣзе тиква или лубеница.
 Неопитана гостба не е сладка.
 Ни се кара, ни се води.
 Ни всички могатъ да сж богати, ни всички — бедни.
 Никой не се ражда наученъ.
 Никой не иска на себе си зло.
 Никой не остава равенъ като морето.
 Нищо не може безъ Бога.
 Нова метла, чисто мете.
 Новъ день, новъ късметъ.
 Ножътъ е за потрѣба, а не за повреда.
 Нужда законъ измѣнява.

Нуждата не е желѣзо, а камъни троши.

Нѣма добро безъ потъ.

Нѣма добруване безъ трудъ.

Нѣма праханъ да не хваща.

Нѣма челедь безъ лудня.

О

Овца безъ доходъ на вълка е дѣлъ.

Овца безъ облага, никому не е драга.

Овце безъ овчаръ, на вълка сж даръ.

Овца, която се дѣли отъ стадото, вълка я изяжда.

Огънь, вода и смъртъ, хатъръ не гледатъ.

Огънь дияр оставя, вода не оставя.

Огънь дето падне, тамъ изгаря.

Огънь и вода стоятъ, душманинъ не стои.

Огъньтъ и водата сж добри слуги, зли господари.

Огънь и барутъ на едно мѣсто не се оставятъ.

Огънь и слама не стоятъ миромъ.

Огънь се не гаси съ плюнка.

Огънь съ слама се не гаси.

Огънь съ масло се не гаси.

Оженилъ ли си се за пари, продалъ си се на вѣра.

Опѣка годината, опѣко отива.

Опинци нѣма, гайда иска.

Оралото и мотиката хранятъ цѣлия свѣтъ.

Орелъ мухи не лови и съ мухи се не храни.

Орташката стока и кучетата не я ядатъ.

Орташкиятъ волъ лесно вълцитѣ го изядатъ.

Осата и тя е пчела, ала медъ не дава.

Осланено цвѣте върхъ не вдига.

Остра дума въ сърдце влиза.

Острата сабя не разрѣзва канията си.

Остро желѣзо въ торба се не крие.

Остро шило и камъкъ пробива.

Отваряй си очитѣ, да ти ги не отворятъ хората.

Отдето духа вѣтъра, оттамъ се вдига япанджака.
 Отдето е дървото подсѣчено, нататъкъ пада.
 Отъ аджамията и гората плаче.
 Отъ босъ царвули не се взематъ.
 Отъ безуменъ приятель да те е страхъ, а не отъ уменъ
 неприятель.

Отъ Бога нищо не се скрива.
 Отъ брадва рана зараства, отъ езикъ не може.
 Отъ белязанъ далечъ бѣгай.
 Отъ варено яйце пиле не се мжти.
 Отъ веднажъ дебело дърво не се пресича.
 Отъ вещь ловець и лисицата се плаши.
 Отъ врана соколъ не става.
 Отъ всѣко биле гостба не става.
 Отъ всѣко дърво плодове не се бератъ.
 Отъ всѣко дърво свирка не става.
 Отъ главата си човѣкъ пати.
 Отъ гладъ по-лоша болестъ нѣма.
 Отъ грѣцка лѣжа и циганинътъ се плаши.
 Отъ две смърти никой не умира.
 Отъ дебелъ букъ обржчъ не става.
 Отъ думи попара не става.
 Отъ единъ волъ две кожи не се дератъ.
 Отъ една брадва дърво не пати.
 Отъ една искра много кжщи изгарятъ.
 Отъ езикъ по-сладко и по-горчиво нѣма.
 Отъ зла клетва, добра молитва не излиза.
 Отъ зла рода нѣма и порода.
 Отъ злото добро не очаквай.
 Отъ зълъ нравъ нѣма по-зло на свѣта.
 Отиде за вълна, а се върна стриганъ.
 Отъ инатъ нѣма по-лошъ занаятъ.
 Отъ искра гора се запаля.
 Отишла камилата за рога, върнала се безъ уши.
 Отъ каквото се мждриятъ срамува, съ това се лудиятъ
 надува.

Отъ което нѣматъ и безъ него поминуватъ.

- Отъ комаръ създърма и отъ муха наденица не става.
 Отъ кжщень хайдукъ по-лошо нѣма.
 Отъ лошия добро не очаквай.
 Отъ лудъ умъ не се купува.
 Отъ малка дупка, голѣма мишка излиза.
 Отъ малкото всѣкога може да стане много.
 Отъ много деца загуба нѣма.
 Отъ мълчаниѣ глава не боли.
 Отъ мъртва глава сълзи не текать.
 Отъ нищо нѣщо става, и отъ нѣщо нищо става.
 Отъ ножъ рана зараства, отъ зла дума никога.
 Отъ огнь и вода човѣкъ лѣга богатъ, а се събужда
 сиромаяхъ.
 Отъ пияния и лудиятъ бѣга.
 Отъ преяждане здраве нѣма.
 Отъ просо млинъ не се прави.
 Отъ работа тежко, безъ работа по-тежко.
 Отъ речено до направено, като отъ листъ до корень.
 Отъ ситни парици ставать жълтици.
 Отъ ситъ вѣлкъ и старъ грѣкъ Господъ да те пази.
 Отъ сила и планина пука.
 Отъ слама кале не става.
 Отъ смѣтка глава не боли.
 Отъ старо дърво обржчъ не се вие.
 Отъ стока буннице не става.
 Отъ страхъ човѣкъ побѣгва, отъ срамъ не може.
 Отъ сънь по-сладко нѣма.
 Отъ тихата вода да те е страхъ.
 Отъ трънъ грозде не става.
 Отъ трънъ, та на глогъ.
 Отъ ума си тегли.
 Отъ умрѣлъ човѣкъ сълза не капва.
 Отъ устата на вѣлка цѣла овца не остава.
 Отъ черничавъ листъ свиленикъ става.
 Отъ чуждата торба лесно се дава.
 Отъ чужди ржце добро не чакай.
 Отъ шега глава не боли.

Очи отъ гледане не се насищатъ.
 Очи синуръ нѣматъ.
 Очитѣ на страха сж голѣми.
 Още конче не видѣлъ, нозе замахалъ.
 Още рибата въ морето, турилъ тиганя на огъня.

П

Пази, Боже, отъ туна беда, отъ пияна жена и отъ бѣсна свиня.

Пази, Боже, отъ потурченъ българинъ.
 Пази, Боже, слѣпо да прогледне.
 Памукъ въ кошница не шава.
 Пара по пара хиляди ставатъ.
 Паренъ каша духа.
 Паритѣ здраве не купуватъ, здраве взематъ.
 Паритѣ и на пжтъ да ги намѣришъ, чети ги.
 Паритѣ на едни взематъ ума, други учатъ на умъ.
 Паритѣ не сж спечелили мене, азъ съмъ ги спечелилъ.
 Паритѣ не се бранятъ и дваждъ да ги броишъ.
 Пари се държатъ за лошо време.
 Пестенето е по-добро отъ работенето.
 Пияни сълзи Богъ не приема.
 Пияницата въ пиянството си ума намира.
 Пияниятъ залива, долива, лозе не копае.
 Пиянството отъ чума е по-лошо.
 Пиянъ човѣкъ съдранъ човалъ.
 Планина не се крие въ торба.
 Планина съ планина се не събира.
 Планината отъ снѣгъ не се бои.
 Плашена врана отъ шубракъ се бои.
 Плетъ гние, борчъ не гние.
 По бащата се познава сина, по майката дъщерята.
 По-добритѣ плувци по-често се давятъ.
 По-добре вѣрвай очитѣ си, а не чужди речи.
 По-добре драмъ память, отколкото сто ока сила.

По-добре е да изгубишъ живота си, отколкото доброто си име.

По-добре е да имашъ хитъръ душманинъ, отколкото глупавъ приятелъ.

По-добре е да не дадешъ, отколкото да обречешъ и да не дадешъ.

По-добре е да си на хората въ устата, отколкото въ краката.

По-добре е да спестявашъ по малко, отколкото да печелишъ по много.

По-добре е да ти завиждатъ, отколкото да те съжаляватъ.

По-добре е да умѣешъ, отколкото да можешъ.

По-добре е да чуешъ, отколкото да речешъ.

По-добре е единъ драмъ милость да имашъ, отколкото ока алтъни въ черква да дадешъ.

По-добре око да ти излѣзе, отколкото лоша дума.

По-добре е съ мждрия да тичашъ, отколкото съ лудия да летишъ.

По-добре е съ уменъ да плачешъ, отколкото съ лудъ да се смѣешъ.

По-добре е честенъ животъ, отколкото безчестна смъртъ.

По-добре честна сиромашия, отколкото безчестно богатство.

По-добре е късно, отколкото никога.

По-добре моята земя да ми яде кокалитъ, а не чуждата.

По-добре на една пара господаръ, отколкото на хиляда слуга.

По-добре е на клонче, отколкото въ кафезче.

По-добре праздна торба, отколкото змия въ торбата.

По дрехитъ юначество не се познава.

По дрехитъ посрѣщатъ човѣка, по умъ го изпращатъ.

По Кръстовденъ стегни ралото, по Петровденъ го дигни.

По смъртъ покаяние не бива.

Побъркана прежда на станъ се не слага.

Повече вѣрвай на очитъ си, а не на ушитъ си.

Повече пчели, който всичко не купува.

Повече подпорки, по-здравъ плетъ.
 Повече слушай, по-малко говори.
 Повече сж се удавили въ виното, отколкото въ морето.
 Повече трудъ, по-малко зараръ.
 Повече хора умиратъ отъ преяждане, отколкото отъ
 гладъ.

Подиръ тояга пржчка не се усъща.
 Поискай да ти дадатъ.
 Поканена кума, половинъ гостенка.
 Поканили тарля подъ одъра, той се качилъ на одъра.
 Покорна глава сабля не сече.
 По Коледа за дрѣнки не ходятъ.
 Покрай орлитѣ хранятъ се и свраakitѣ.
 Покрай сухото, гори и суровото.
 Покрай чашата лесно се става „юнакъ.“
 Покрито млѣко котки не го лочатъ.
 Покритъ вжгленъ изгаря човѣка.
 Поле очи има, гора уши има.
 Помогни си самъ, да ти помогне Богъ.
 Помжчилъ се да лапне биволъ, та лапналъ муха.
 Понапредъ помисли, после продумай.
 Понѣкога и пролѣтъ пада слана.
 Попарено куче и отъ дъждъ бѣга.
 Постжпвай мждро, да се не разкрачвашъ лудо.
 Потаенъ вжгленъ повече пари.
 Потопи си езика въ мозъка, тогава умъ давай.
 Потъналия въ морето и за нажежено желѣзо се хваща
 Потърси да намѣришъ.
 Почивката следъ работа е сладка.
 Почитай старитѣ додето младѣнешъ, та да те почитатъ,
 кога остарѣнешъ.
 Почитатъ ли те въ кжщи, почтенъ си дето идешъ.
 Правдата и кривдата се мразятъ.
 Правдата планина измѣства.
 Правдата си е всѣкога правда.
 Правдата се изтънява, ала не се кжса.
 Правото никому не тежи.

Празенъ ходи, празенъ не седи.
 Праздна кратуна всѣкога гърми.
 Прати го за ягоди, ще ти донесе ягориди.
 Прахъ на тѣпанъ не стои.
 Преди да убиешъ мечката, не продавай кожата.
 Прескочи, па тогазъ викай хопъ.
 Прекаленъ светецъ и Богу не е драгъ.
 При готови пари, вересия не прави.
 При двама бащи, детето безъ шапка ходи.
 Присмѣла се козата на овцата, че лудо пасе.
 Присмѣла се кука на криво дърво.
 Приятеля само въ нужда се познава.
 Приятель се познава въ нужда, както сребро въ огънь
 Прегнило дърво и малка буря го събаря.
 Простакътъ не разбира на хубавото цената.
 Простакътъ я протака, умниятъ я свършва.
 Противника си не го туряй овца, а вълкъ.
 Пушка лъже, сопа не лъже.
 Пѣсенъ стопанинъ нѣма.
 Пжтъ кола вози.
 Пжтникътъ пжтъ го не спира.

Р

Работи да ядешъ, скрий да имашъ.
 Работи безъ плата, не ходи безъ работа.
 Работи като че ще живѣешъ сто години, мисли като че
 ще умрешъ утре.
 Работи стопански, да поминешъ господарски.
 Работната жена отъ Бога е благословена.
 Работна жена засукана ходи.
 Работата краси човѣка, мързелътъ го грози.
 Радостта и скръбта наедно ходятъ.
 Разградена градина, заградена пустиня.
 Рано пиле рано пѣе.
 Рано стани, рано легни.

Рано яжъ не май се, рано се жени не кай се.
 Расоватъ колъ въ земя не се побива.
 Риба безъ вода и вълкъ безъ гора не може да живѣе.
 Рибата въ морето не е патила.
 Рибата отъ главата се вмирисва.
 Роди ме мамо съ късметъ, па ме хвърли на сметъ.
 Роди ме мамо, безценъ камъкъ, па ме хвърли на дъ-
 ното на морето.
 Родъ рода не храни, тежко му кой го нѣма.
 Ръждата о златото се не хваща.
 Ржка кантаръ нѣма.
 Ржцетѣ осветяватъ, ржцетѣ освѣняватъ.

С

Самъ който падне, не плаче.
 Сбирай на младостъ, да имашъ на старостъ.
 Света-гора има, свето поле нѣма.
 Свидлива майка, крадливи деца.
 Свиня отъ кладенчова вода не разбира.
 Свой своя не жали, тежко му който го нѣма.
 Свѣтъ като цвѣтъ — днесъ ни има, утре ни нѣма.
 Свѣтъ широкъ, хора всѣкакви.
 Свѣщъта не свѣти на долу.
 Сговоръ кжща не разваля.
 Сговорна дружина отъ сеймени не се бои.
 Село безъ кучета не бива.
 Сила безъ разумъ, човѣка сама съсипва.
 Сила дълго не трае.
 Силна рѣка бързо протича.
 Силната работа сиромашията прогонва.
 Силомъ хубостъ не става.
 Сирсмахъ човѣкъ съ работа надвива.
 Сиромашията може да се търпи, слободията не може.
 Ситъ вълкъ по-голѣми бели прави.
 Ситъ на гладенъ вѣра не хваща.

Сита мечка стопанъ не припознава.

Скришното на мегданъ излиза.

Скърши присадено дърво отгоре, то пакъ ще покара
диво отдолу.

Скжпъ на трицитъ, евтинъ на брашното.

Слава славея не храни.

Слуга да чува много и да знае, ала да говори малко.

Слънцето грѣе и въ калъта, ала не се каля.

Следъ буря тихо време настава.

Следъ гърмотевица дъждъ вали.

Следъ дъждъ и слънце.

Следъ дъждъ качулка.

Слѣпецъ за пжтъ и будала за съветъ не трѣбва да
питаашъ.

Снесла кокошката, кудкудячи пѣтелтъ.

Снесла кокошката яйце и окрѣкала всичката махала.

Спестяването е дваждъ печалба.

Споредъ главата и брѣснача.

Споредъ главата и калпака.

Споредъ котката и тоягата.

Споредъ чергата си се простирай.

Споредъ юнака и коня.

Срамъ съ сапунъ се не опира.

Среброто рѣжда не хваща.

Сребърното седло не прави коня по-добъръ.

Стадо безъ мърша не бива.

Стара дума мѣсто хваща.

Стара дѣска боя не хваща.

Стариятъ волъ биятъ, да се учи младия.

Стариятъ волъ по-добре оре.

Старо дърво не се присажда.

Старо дърво обржчъ не става.

Старъ боклукъ, кога се запали, зле гори.

Старъ вълкъ зжби не мѣнява.

Старъ приятель душманинъ не става.

Старъ човѣкъ уважавашъ ли, Бога уважавашъ.

Сто тояги на чуждъ грѣбъ сж малко.

Страхъ лозе пази.
 Страхътъ има голѣми очи.
 Страхътъ много види.
 Стѣпка по стѣпка, планина се прехвърля.
 Счупенъ звънецъ добъръ гласъ не издава.
 Съ бързана пѣтъ се не взима.
 Съ вила орѣхи не се носятъ.
 Съ време и ягоридата медъ става.
 Съ вързана хрѣтка зайци не се ловятъ.
 Съ говене моминство се не връща.
 Съ голи рѣце змия се не хваща.
 Съ две мотики наведнажъ се не копае.
 Съ добъръ другаръ и въ зло време е весело.
 Съ единъ волъ се не оре.
 Съ единъ замахъ се не отсича дърво.
 Съ единъ куршумъ два заяка не се биятъ.
 Съ една китка лѣто не дохажда.
 Съ едно удряне гвоздей се не забива.
 Съ игла геранъ се не копае.
 Съ инатъ кѣща не се държи.
 Съ каквато мѣрка мѣришъ, съ такава ще ти мѣрятъ.
 Съ каквато свирка ти свирятъ, такава хоро ще играешъ.
 Съ каквото се съберешъ, такъвъ ставашъ.
 Съ куче въ човалъ не влизай.
 Съ лудо шега не бива.
 Съ лѣжа не се поминува.
 Съ масло огънь се не гаси.
 Съ погледъ Цариградъ се не взима.
 Съ праздна торба конь не се улавя.
 Съ приятель което става, съ пари не може.
 Съ свой живѣй, ала не търгувай.
 Съ търпение всичко се достига.
 Съ тютюнъ човѣкъ ситъ не бива.
 Съ уменъ плачи, съ лудъ не пѣй.
 Съ чуждо вѣже въ кладенецъ не влизай.
 Съ чуждъ конь по-лесно се върви.
 Съ чуждъ конь на срѣдъ пѣтъ се слиза.

Съ слама и огънь не играй въ едно време.
 Сърдитъ просякъ, праздна торба.
 Сѣнката обикаля около дървото.
 Сжди се самъ, да те не сжди другъ.
 Сждътъ сжди по правина.
 Сждътъ отъ Бога е оставень.

Т

Тебе думамъ дъще, сѣщай се снахо.
 Теглото на умъ учи.
 Тежка рана заздравя, лоша дума не се забравя.
 Терзията незакърпенъ ходи.
 Ти за лудо не питай, то само се казва.
 Ти му давашъ похлупката, то ти иска и гърнето.
 Тихата вода брѣгъ рони.
 Тихата вода дълбоко копае.
 Тлъста кокошка добро яйце не сниса.
 Тояга въ торба се не крие.
 Тоягата има два края.
 Трай коньо до зелена трева.
 Трима одного не чакатъ.
 Трудътъ е здраве и животъ.
 Трудътъ на всичко надвива.
 Трендафилътъ прави и трендафили и тръне.
 Трендафилъ безъ тръне и либе безъ кусуръ не бива.
 Тръгнало море въ рѣка да се дави.
 Трънка праскова не ражда.
 Тръни коси, бодли гласи.
 Туй отъ което умниятъ се засрамя, съ него се лудиятъ превъзнася.
 Турчинътъ го съсипва салтаната, българина ината.
 Тжпанътъ е голѣмъ, ама е празень.
 Търкулнало се гърнето, намѣрило си капака.
 Търпение спасение.
 Търпило има, давило нѣма.

Търпението преобръща черничевото дърво на коприна.
 Търси грозде на трънъ.
 Търси добро, защото е по-скъпо отъ златото.
 Търси добро и наиди го, защото само не идва.
 Търси работа, защото, ако не работишъ, ще станешъ
 за срамъ.

У

У всѣкиго има съвѣсть, ала блазе томува, комуто
 е чиста.

У всѣкиго се намира по една пара умъ.

У всѣко гърне миродия не ставай.

У мнозина има умъ, у малцина разумъ.

У циганина кисело млѣко не търси.

Убиецъ не е който прави ножове, а който убива съ
 тѣхъ.

Удри мждро, по-мждро става, удри лудо, по-лудо става.

Умниятъ на всѣкжде си изкарва хлѣба.

Умри не открадвай.

Умрѣло магаре отъ вѣлкъ не се бои.

Умъ да даватъ много, пари никой.

Умъ замисля, море не понася.

Умъ и разумъ съ пари не се купуватъ.

Умъ и разумъ човѣкъ като има и пари има.

Умъ — море.

Умъ прави, Господъ доправя.

Умъ прави, глава тегли.

Умъ се съ пари не купува, а най-много пари струва.

Умъ се съ пари не купува.

Умъ царува, умъ робува, умъ патки пасе.

Умътъ прави всичко.

Устата прави, устата разваля.

Устата си затваряй, очитѣ си отваряй.

Утромъ работи, денемъ почивай, вечеръ поспивай.

Учение край нѣма.

Учението е две очи.
 Ученъ до прага, уменъ до вѣка.
 Учената маймуна не ще тояга.

X

Хайдутинъ безъ ятакъ не може.
 Хайдутинътъ винаги не краде, но ти се пази винаги.
 Хвалбата е праздна отплата.
 Хвали планинитѣ, купувай въ полето.
 Хване ли се на хорото, иска не иска ще играе.
 Хващай крадеца додето не те е хваналъ.
 Хемъ детенце, хемъ вретенце не може.
 Хитра була въ праздна кула нищо не знае.
 Хитра лисица съ двата крака въ капана.
 Хитра мечка въ празенъ ковчегъ нѣма що да прави.
 Хитра лисица съ двата крака въ стопица.
 Хитриятъ, като се излъже, не се излъгва съ малко.
 Хлопай да ти отворятъ, искай да ти дадатъ.
 Хлѣбъ лошъ не бива.
 Хората умъ даватъ, хлѣбъ не даватъ.
 Хорскитѣ уста не сж човалъ да ги завържешъ.
 Храни гарга, да ти изкълве очитѣ.
 Храни куче, да те лае.
 Хубавата стока е по-евтина отъ скжпата.
 Хубавата стока сама се хвали.
 Хубавото всѣки го иска, всѣки не го държи.
 Хубавата воденица, всѣкога мели.
 Хубавата булка и подъ вехто було е хубава.
 Хубаво вино, лоша глава.
 Хубавото далечъ се чува, лошото още по-далечъ.
 Хубость кжща не крепи.
 Хубостъта не се яде, само съ очи се гледа.

Ц

Царвули нѣма, гайда иска.
 Цариградъ съ погледъ се не взема.
 Циганинъ кога има петмесь, сънь го не хваща.
 Циганинътъ и царъ да стане, занаята си не забравя.
 Циганката и царица да стане, пакъ ще проси.
 Циганинътъ до като има клещи, не си гори рѣцетъ.
 Цигански конь тѣпанъ не го плаши.
 Цигуларъ кжща не храни.

Ч

Червивитѣ ябълки сж по-червени отъ здравитѣ.
 Черква безъ камбана не бива.
 Честниятъ човѣкъ всѣки го вѣрва.
 Честъта е по-скжпа отъ парата.
 Чисто небе отъ грѣмъ се не бои.
 Чистиятъ пѣсѣкъ калъ не става.
 Чистото се повече каля.
 Човѣкъ безъ нужда нѣма.
 Човѣкъ безъ книга, пжнъ недодѣланъ.
 Човѣкъ въ нужда е досѣтливъ.
 Човѣкъ додето се пази и Богъ го пази.
 Човѣкъ е по-якъ отъ камѣкъ и по-слабъ отъ пшениче-
 на прѣчка.
 Човѣкъ и отъ желѣзо е по-якъ.
 Човѣкъ каквото си направи и дяволътъ не може да
 му го направи.
 Човѣкъ, което си направи, цѣло село не може да му го
 направи.
 Човѣкъ мисли едно, Господь друго.
 Човѣкъ на себе си всичко прощава.
 Човѣкъ не знае какво ще му дойде на главата.
 Човѣкъ не може да знае всичко.
 Човѣкъ отъ магаре да падне пакъ трѣбва да се поомисли.

Човѣкъ по приказката се познава.

Човѣкъ предполага, Богъ разполага.

Човѣкъ самъ ако не се посрами, никоѣ не може да го посрами.

Човѣкъ се учи до гроба.

Човѣкъ се учи отъ що му се случи.

Човѣкъ съ дума не се убива.

Човѣкъ съ плачъ се ражда, съ плачъ умира.

Човѣкъ съ широко сърдце живѣе повече.

Човѣкъ трезвенъ що мисли, пиянъ го казва.

Човѣкъ що тегли отъ него се учи.

Човѣшкитѣ теглила сж много.

Човѣшкото око не се насища.

Човѣшкото сърдце е по-яко и отъ камѣкъ.

Чужди пари своя пазва не топлятъ.

Чужди пари прѣсти горятъ.

Чуждото яйце е съ два жълтъка.

Чумата и ножътъ убиватъ по-малко хора, отколкото виното и ракията.

Ш

Шепотъ кжща разваля.

Шило въ торба не седи.

Шило шило не проваля.

Шипка безъ тръне и севда безъ свада не бива.

Шутъ волъ не бодe.

Щ

Що дава дѣсната ржка, лѣвата да не знае.

Що е въ ржка, не е лъжа.

Що е право, то е Богу драго.

Що е съ дявола събрано, отива по дявола.

Що не е мило тебе, не прави го другиму.

Що търсилъ, това и намѣрилъ.

Ю

Югъ е по-якъ отъ долняка, а времето и отъ двата.
Юнакъ безъ рана не бива.
Юнакъ глава не прекланя.
Юнакъ дето пада, тамъ остава.
Юнакъ конъ кове, жабата кракъ вдига.
Юнакъ прави, юнакъ тегли.
Юрнекъ нѣматъ лошитѣ хора.

Я

Ябълката белена, крушата не белена.
Языкъ кости нѣма, кости троши.
Языкътъ понѣкога глава сѣче.
Яйцето е мѣничко, ала голѣмо пиле излиза отъ него.

Цена 6 лева